

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
sediul Rîșcani



REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
office Rîșcani

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Dosar nr. 3-247/21



Curtea Constituțională
mun.Chișinău, str.Alexandru Lăpușeanu 28

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani Vă expediază Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi legale, înaintată de către reprezentantul reclamantului Avramenco Serghei, avocatul Gheorghe Malic în cadrul cauzei în procedura contenciosului administrativ la cererea de chemare în judecată Avramenco Serghei către Autoritatea Națională de Integritate privind anularea actului administrativ,

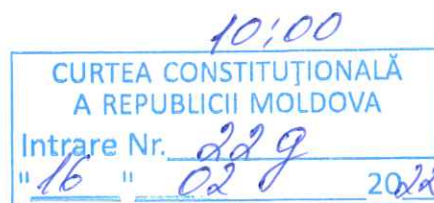
Anexă:

1. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, pe 25 file;
2. Copia cererii de chemare în judecată și a actelor anexate, pe 18 file;
3. Copia încheierii nr. 3-247/21 din 08.02.2022, pe 4 file;
4. Copia procesului-verbal al ședințelor de judecată, pe 4 file.

Cu respect,

Judecător

Corneliu Guzun



UNIUNEA AVOCAȚILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

Biroul asociat de avocați "Pro Dreptate"

Chișinău, str. Șciusev, 41 „B”, ☎ 0-22-28-23-76, ☎ GSM 0-691-83-702, e-mail: gmal64@mail.ru

31 ianuarie 2022

Locul: mun. Chișinău

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. c) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie
1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin.(I) lit. c) și 39 din Codul
Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume/Denumire: **Malic**
2. Prenume: **Gheorghe**
3. Funcția: Avocat B.A.A. „Pro Dreptate”

6. Numele și prenumele reprezentantului*

7. Ocupația reprezentantului

8. Adresa reprezentantului

9. Tel.

10. Fax

II. OBIECTUL SESIZĂRII:

12. Prezenta sesizare are ca obiect de examinare verificarea constituționalității, în sensul corespunderii cu articolele 4, 23, 26 și 54, în *coroborare* cu drepturile instituite de articolele 20, 21, 39, 43 și 46 din Constituția Republicii Moldova:

- a textului *să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic*, din alin. (3) de la art. 12;
- a textului *să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic*, din litera b) alin. (4) de la art. 12;
- a textului *încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic*, din alineatul (5) de la art. 12;
- a textului *de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic*, din alineatul (10) de la art. 12, și;
- a textului *a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic*, din alin. (4) art. 23, toate din Legea nr. 133 din 17-06-2016 privind declararea averii și a intereselor personale, publicată la 30-07-2016 în Monitorul Oficial nr. 245-246 art. 513, *cu modificările ulterioare*;
- a textului *sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic* din litera a) alin. (1) art. 38 din Legea nr. 132 din 17-06-2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, publicată la 30-07-2016 în Monitorul Oficial Nr. 245-246 art. 511, *cu modificările ulterioare*, **intru cît toate** aceste prevederi legale **nu sunt expuse cu o suficientă claritate și previzibilitate**, din care considerente în practica de aplicare vin în contradicție cu axiomele conceptuale privind posibilitatea și condițiile de încheiere a actelor juridice în coraport cu noțiunile, parte a actului juridic, persoana care încheie actul juridic și persoană terță, sub aspectul situațiilor în care actul juridic, ca atare, poate fi încheiat fie, nemijlocit **doar de persoana fizică** care concomitent este și o parte a acestuia, în nume propriu și pentru sine, fie în cazul în care actul juridic se încheie, în numele **persoanei juridice, de fapt este imposibil a fi încheiat** nemijlocit de către parte (persoana juridică), care prin definiție, poate încheia contracte doar prin reprezentanți, fie legali, statutari, fie prin procură, adică doar prin intermediul unei persoane terțe, care se mai numeste și reprezentant, de altfel, textele vizate, în ansamblul aplicării lor, provoacă incertitudine juridică privind drepturile instituite de articolele 4, 21, 23 și 26 din Constituția Republicii Moldova;

- a prevederilor alineatelor (3), (4) și (6) art. 23 din Legea nr. 133 din 17-06-2016 privind declararea averii și a intereselor personale, și a acestei legi, în întregime, într-o cît desi instituie citeva pedepse, pe de o parte, *răspundere contravențională, sau alternativă-penală*, pe de alta, suplimentar și *revocarea, destituirea sau încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză*, iar pe de a treia, mai stabilește o pedeapsă, care prin conținutul său, prin modul și termenul de aplicare, evident că are caracter penal, fiind destul de gravă, în formă de *decădere (privare) din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică...*, pe o *perioadă imperativă de 3 ani*, pedeapsă care de fapt, poate fi mai gravă ca și o pedeapsa penală analogică, prevăzută de Codul penal (aceea fiind de la un an, nu direct 3 ani) și cu certitudine este mai gravă decît cea prevăzută de Codul contravențional (de la 3 luni la un an), **însă normele vizate, și legea în întregime, omit să instituie și să reglementeze** și nu asigură o procedură legală, *clară și echitabilă, prevăzută de legislația națională*, în care ar fi posibilă aplicarea acestor pedepse, precum nu stabilesc și nu asigură garanții reale, **concrete și efective**, contra eventualului abuz al autorităților ce aplică normele date, ceea ce prin sine, *constituie o omisiune legislativă contrară Constituției*;

- a textului **și alte măsuri prevăzute de lege** de la alin. (1) art. 34 și a prevederilor alin. (1) liter b) și alin. (2) din art. 39 din Legea 132 din 17-06-2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, care la fel nu ating gradul de *claritate și previzibilitate* și nu specifică expres, una din două poziții modelate, prima, că actul de constatare în care se dispune **imperativ și incontestabil** și post factum *revocarea, destituirea sau încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză*, apoi suplimentar și interdicția cu caracter penal, destul de gravă, în formă de decădere (privare) din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică..., prevăzute de alineatele (3), (4) și (6) art. 23 din Legea nr. 133 din 17-06-2016 privind declararea averii și a intereselor personale, **și alte măsuri prevăzute de lege, sunt o continuare** și oricum o parte indispensabilă a unității procesului (contravențional, după caz, penal) de încheiere obligatorie a procesului-verbal cu privire la contravenție (cu înaintarea prealabilă a unei acuzații penale) și aplicare a sancțiunii contravenționale, după caz, penale, **fie a doua poziție modelată**, în care actul de constatare **este așa un fel** de răspundere separată, un fel de *know how*, inventat la nivel național, care chipurile ar putea fi aplicată distinct și nu ca parte integră, în cadrul unei proceduri obligatorii, prevăzute de lege, după caz, fie penale, contravenționale, disciplinare, sau chiar delictuale concrete, expres prevăzute de lege, cu asigurarea principiilor unanim recunoscute, inclusiv cele prevăzute de legile speciale, mai cu seamă de Codul muncii, de Codul civil, dacă ne referim la răspunderea delictuală, de Codurile respective în cazul răspunderii penale/contravenționale, care se desfășoară în cadrul unui proces disciplinar, fie de acuzație penală/contravențională, instituite prin lege, cu toate garanțiile procesuale și materiale previzibile asigurate de legile materiale menționate.

III. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI EXAMINATE DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

1. **Actualmente** Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani) examinează cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă în ordinea contenciosului administrativ a dlui Avramenco Serghei către Autoritatea Națională de Integritate, dosar nr. 3-247/21, prin care se solicită anularea actului administrativ de constatare nr.13/10 din 13.01.2021 în privința dlui Avramenco Serghei, ca fiind ilegal și nu corespunde scopului pentru care a fost aprobată legislația în domeniu.

2. Conform actului de constatare vizat, precum că dl Avramenco Serghei, fiind administrator al ÎM "Direcția de Troleibuze Bălți", ar fi încălcat regimul juridic al conflictelor de interese prin nedeclararea în modul și în termenul stabilit a conflictului de interese real și nesoluționarea acestuia **prin abținere**, consumând conflictele de interese prin luarea unilaterală a deciziei **de delegarea** (ceea ce de fapt și este o formă **abținere-n.m.**) a tuturor prerogativelor de semnare/emitere a actelor juridice și administrative menționate în prezentul act de constatare și luarea deciziilor **de delegare (abținere-n.m.)** a drepturilor de semnare în privința dnei Avramenco Tatiana (*soția dîni Avramenco Serghei*) și Avramenco Petru (*feciorul dîni Avramenco Serghei*) de către inginerul-șef al ÎM "Direcția de Troleibuze Bălți", Coliujnii V.M.

2.1. De asemenea Avramenco Serghei, administrator al ÎM "Direcția de Troleibuze Bălți", precum că ar fi încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, prin nedeclararea în modul și în termenul stabilit a conflictului de interese real și nesoluționarea acestuia **prin abținere**. În final consumând conflictul de interese **prin încheierea directă** a actului juridic (*Contractului nr. 02/16/05 din 16.02.2019 privind folosința automobilului*) în privința persoanelor apropiate Avramenco Valerii (*tatăl dlui Avramenco Serghei*).

3. Este relevant că în partea descriptivă a actului de constatare este inversată realitatea și se susține că chipurile administratorul ÎM "Direcția de Troleibuze Bălți", Avramenco Serghei a încheiat (el pentru sine și în nume propriu-n.m.) mai multe acte juridice cu Avramenco Valeriu tatăl său și Avramenco Petru fiul său. În realitate, lucrurile stau altfel, **nu** Avramenco Serghei, ca persoană fizică și partea a contractului și în nume propriu ar fi încheiat mai multe acte juridice cu Avramenco Valeriu tatăl său și Avramenco Petru fiul său, pentru că toate aceste contracte au fost încheiate de către și în numele persoanei juridice, ÎM "Direcția de Troleibuze Bălți", reprezentantă de către persoana terță, inginerul-șef al ÎM "Direcția de Troleibuze Bălți", Coliujnii V.M., și doar un contract (*Contractului nr. 02/16/05 din 16.02.2019 privind folosința automobilului*), care nu era pecuniar, a fost încheiat de către și în numele persoanei juridice, ÎM "Direcția de Troleibuze Bălți", care era reprezentantă de administratorul Avramenco Serghei, astfel ultimul a acționat nu direct, în nume propriu, ci ca persoana terță față de două părți ale contractului, față de persoana juridică, ÎM "Direcția de Troleibuze Bălți", pe de o parte, și față de persoana fizică, Avramenco Valerii, pe de alta, cu privire la folosirea gratuită a automobilului ce-i aparținea ultimului. Cu alte cuvinte pretinsul subiect de declarare, dl Avramenco Serghei a reprezentat persoana juridică, ÎM "Direcția de Troleibuze Bălți", în vederea obținerii unui **bun cu titlu gratuit, de benefacere**, fiind notorie zicala, ca "*calul de dar nu se caută la dinți sau în gura*", adică lucrurile primite în dar se iau așa cum sunt fără să se mai țină seama de defecte.

3.1. În actul contestat se mai menționează că conform art. 12 alin. (3) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, *conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării (în numele dlui Avramenco Serghei) ar fi fost chemat să resolve*, și direct se prezintă întreaga secțiune legală asupra tuturor faptelor pasibile fără a arăta care din ele sunt specifice și aplicabile cazului, precum că: *o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sînt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică*, astfel nu avem o acuzație concretă, motivată "**relevant și suficient**", și previzibilă, ne fiind **clar modul în care faptele** specifice chipurile stabilite de inspectorul de integritate ar corespunde cerințelor legale **specifice conținute în prevederile legale citate expres**, fiind **imprevizibilă** aplicarea uniformă a **puterii discreționare a autorităților în acest domeniu** (Autoritatea Națională de Integritate-n.m.) *fără a ține cont de scopul legitim urmărit, astfel nu se oferă persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52), și nu asigură persoanelor (vizate-n.m.) nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p. 1800, § 33)*", or actul contestat se referă la un sir de prevederi legale care sunt legate de problema legală generală, la care se referă cauza, însă nu au relevanță pentru decizia individuală cu privire la cauză, ceea ce tinde să obstrucționeze modul în care Autoritatea Națională de Integritate și instanțele de judecată aplică legea faptelor din cauză, pentru cititor, implicit pentru partea apărării, fiind dificil să se stabilească prevederile legale, care au determinat hotărârea și cum autoritățile menționate au ajuns la concluzia că decizia luată de ele este cea dictată de lege, pentru a limita drepturile și libertățile consfințite în articolele 21 și 26, coraborate cu articolul 23 din Constituția Republicii Moldova și Convenție, inclusiv legea procesuală, care lipsește, nu prevede necesitatea unei motivări coerentă că **imixtiunea autorităților în lumina cauzei în ansamblul său să fie "proporțională scopului legitim urmărit"**. De fapt, în speță nici nu este specificat la concret care ar fi scopul vizat, și dacă argumentele prezentate de autoritățile naționale pentru a o justifica sunt "**relevante și suficiente**" (cauza Lindon, Otchakovsky-Laurens și July c. Franța, Cererea nr. 21279/02, § 45 in fine), fiind evident că autoritățile naționale menționate nu au obligația să aplice standardele care erau în conformitate cu principiile consfințite în Convenție și, mai mult ca atât, să se bizuie pe o apreciere acceptabilă a faptelor relevante...", desi principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea (actul de constatare, ca și hotărîre) trebuie să fie motivată, **justifiabilul având posibilitatea să cunoască motivele** care l-au făcut pe autor să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acesteia, **lipsa obligației legale procesuale a agentului constator, de a motiva actul de constare**, apriori pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986), aceasta desi în cauza Prince Hans-Adam II de Liechtenstein vs. Allemagne din 12 iulie 2001, Curtea Europeană a menționat, că statele semnatare

și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și efective, nu teoretice și iluzorii, iar cele cuprinse în art. 6 au tocmai acest scop: efectivitatea dreptului la un proces echitabil, impunându-se statelor o obligație de rezultat: adoptarea în ordinea juridică internă a măsurilor corespunzătoare și a mijloacelor necesare realizării acestei obligații, **întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective** (Artico împotriva Italiei).

3.2. Totodată în actul de constatare, contrar principiilor menționate în punctul precedent, inspectorul de integritate **în lipsa unei obligații legale exprese**, iarasi la general, fără o motivare **"relevantă și suficientă"**, specifică că în conformitate cu art. 12 alin. (4), lit. (a) și (b) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, dl Avramenco Serghei, exercitând funcția de administrator al ÎM "Direcția de Troleibuze Bălți", ar fi fost *obligată să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află și să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică pînă la soluționarea conflictului de interese.*

3.3. La fel inspectorul de integritate invocă, iarăși la general, că Avramenco Serghei ar fi consumat conflictul de interese prin **încheierea directă** a Contractului nr. 02/16/05 din 16.02.2019 privind folosința automobilului, în raport cu Avramenco Valerii persoană apropiată (tatăl său), de fapt, Avramenco Serghei nu a **încheiat direct pentru sine și nemijlocit ca parte a Contractului nr. 02/16/05 din 16.02.2019 privind folosința automobilului**, în raport cu Avramenco Valerii, deoarece acesta contract a fost încheiat de către persoana juridică, ÎM "Direcția de Troleibuze Bălți", reprezentată dă către administratorul Avramenco Serghei, care astfel era persoană terță și nu persoana directă, **pentru că nu a acționat în nume propriu.**

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII:

4. În vederea susținerii argumentelor privind încălcările prevederilor Constituției, mai întâi de toate, amintim și pornim de la idea că Actul administrativ de constatare contestat nr.13/10 din 13.01.2021 emis de către Autoritatea Națională de Integritate în privința dlui Avramenco Serghei, **în sine constituie o acuzație penală, care trebuie să fie expusă în mod amănunțit...**

4.1. De altfel, conform normelor criticate și expres din Actul administrativ contestat de constatare nr.13/10 din 13.01.2021, la intrarea în vigoare a acestuia, **de drept, fără control judiciar**, Autoritatea Națională de Integritate deja a decis irevocabil că autoritatea responsabilă de numire în funcție va aplica ulterior sancțiunile cu caracter penal în formă de încetare a raporturilor de muncă ale dlui Avramenco Serghei, **adică va urma** revocarea necondiționată din funcția deținută, dar și privarea (decaderea) de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau de a deține funcții publice, pentru un termen necondiționat, și fără alternativă, proporțională faptei specifice din speță, ci imperativ și egal pentru toți, de 3 ani, fără a ține cont de caracterul specific al cauzei, **gradul de vinovăție al subiectului declarării**, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de eventualul prejudiciu adus interesului public și de funcția publică deținută, inclusiv ca și în speță, chiar și dacă în genere nu exista în eventual prejudiciu, pentru că pe de o parte, aplicarea acestor sancțiuni destul de drastice și cu caracter penal, și proportionalitatea sau oportunitatea acestora, conform normelor legale citate, și în lipsa **unei proceduri detaliate și exprese**, nu mai ține de controlul judiciar, aceasta deoarece **legea criticată**, omite să reglementeze în detalii și prevede doar posibilitatea contestării în instanță a actului administrativ **de constatare, însă nu și legalitatea**, proportionalitate și temeinicia aplicării ulterioare, dar și modalitatea de executare a sancțiunilor aplicate în viitor.

4.2. **În lipsa unor proceduri clare și previzibile** reglementate suficient în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale sau de Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, Actul administrativ de constatare nr.13/10 din 13.01.2021, nu și **propriu sancțiunile ulterioare, nu și proportionalitatea și oportunitatea acestui act administrativ și a sancțiunilor ulterioare**, care poartă caracter "penal", delicvent, disciplinar sau contravențional, poate fi contestat, doar **formal și iluzoriu**, în ordinea generală a contenciosului administrativ, ca și oricare act

defavorabil și astfel de procese judiciare se desfășoară în conformitate cu Codul administrativ, care nu este guvernat de *prezumția nevinovăției, principiul aflării adevărului, principiul oficialității, garantarea libertății și siguranței persoanei, garantarea dreptului la apărare, dreptul la un proces echitabil, egalitatea părților în proces, și în genere, în cadrul contenciosului administrativ*, chiar și sarcina probațiunii, **contra statului, este pusă în seama părții apărării**, fiind răsturnată prezumția de nevinovăție și alte garanții legale contra abuzului, **în aceeași măsură cu oricare act administrativ**, relativ defavorabil, încă nu neapărat cu caracter "penal", delicvent sau disciplinar.

4.3. Cu alte cuvinte, controlul judiciar în astfel de cazuri apriori este teoretic, formal și iluzoriu pentru că art. 225 din Codul administrativ al Republicii Moldova, care interferează limitele *controlului judecătoresc*, stipulează imperativ că instanța de judecată **nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ**, ceea ce în cazul unor proceduri delictuale, ca și în speță, reprezintă o atribuție *iluzorie și teoretică*, având în vedere și pasibila verificare a exercitării de către autoritatea publică a dreptului **discreționar, care la fel se limitează la faptul** doar dacă autoritatea publică și-a exercitat dreptul discreționar, dacă a luat în considerare toate faptele relevante, a respectat limitele legale ale dreptului discreționar, și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege, totodată nu se supune controlului judiciar, nici apriori și nici aposteriori limitele decizionale ale inspectorului de integritate, care **decide arbitrar, în virtutea alin. (2) din art. 39 din Legea 132 din 17-06-2016** cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, **dacă este sau nu este cazul de a dispune** măsurile menționate la alin. (1) lit. b) și **dacă inspectorul de integritate cu adevărat a ținut cont de gradul de vinovăție** al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, **ca și în speță, de lipsa prejudiciului, care nu a fost adus** interesului public și de faptul că dl Avramenco Serghei **nu mai deține acea funcție publică anterior deținută.**

4.4. Astfel omisiunea vizată limitează dreptul garantat de art. 20 din Constituție.

4.5. Ba mai mult, normele contestate, nu permit nici inspectorului de integritate, cu atât mai mult instanțelor de judecată să decidă diferenționar, să aplice pedeapsa prevăzută de alin. (6) art. 23 din Legea nr. 133 din 17-06-2016 privind declararea averii și a intereselor personale, în formă de decădere (privare) din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor eligibile, pe o perioadă imperativă pentru toți, de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său, fără a lua în calcul, specificul speței, inclusiv și **gradul de vinovăție** al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, ca și în speță, de lipsa prejudiciului, care nu a fost adus interesului public și de faptul că dl Avramenco Serghei nu mai deține acea funcție publică anterior deținută, astfel legea menționată, **omite a asigura** o procedură distinctă și pârșii efective contra abuzului inspectorului de integritate, care ca atare este o instituție apriori interesată în a raporta societății, ca ar asigura "integritatea", fapt demonstrat și în cazul "exercitării" așa zisului control față de pretinsul conflict de interese al Președintelui Curtii Constituționale, în care sa aplicat șablonismul normei speciale contestate, fără a ține cont de alte prevederi legale imperative, proportionalitate discreționară exclusivă, care nu este susceptibilă de control judiciar, ceea ce lasă ideea "*controlului judiciar*" la etapa *teoretizării și formalismului declarării drepturilor fundamentale*, menționate la pct. 3.1., **doar „pe hartie”**... fiind **imprevizibilă** aplicarea uniformă a **puterii discreționare a autorităților în acest domeniu**, inspectorului de integritate, **fără a ține cont de scopul legitim urmărit, astfel nu se oferă persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului** (*Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52*).

4.6. De altfel, la momentul emiterii actului contestat, Autoritatea Națională de Integritate **deja unilateral** decide și aplică sancțiunea **irevocabilă și incontestabilă**, cît sub aspectul proportionalității, atât și a pasibilității supunerii ei unui *control judiciar*, nici apriori, nici aposteriori, deși în esență sancțiunile aplicate sunt cu caracter penal, fiind analogice celor prevăzute de alin. (1) liter b) art. 62 și art. 65 din Codul penal, **în formă de privare de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate**, care conform legii, **principlal și sub controlul judiciar**, poate fi stabilită **doar de instanța de judecată și pe un termen, destul de alternativ sub aspectul proportionalității**, de la 1 la 15 ani. Contrar acestor principii, în speță desi forma pedepsei este aceeași și cu caracter penal, fiind chiar **mai gravă decît o pasibilă pedeapsă penală, care are început, de la termenul de 1 ani.**

4.7. În opoziția pedepsei penale/contravenționale și garantiilor contra abuzului, instituite de legile de procedura, normele contestate, instituie în mod imperativ, pedeapsă pe o perioadă de 3 (trei) ani (inclusiv minimum) de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data rămânerii definitive a actului de constatare, și această pedeapsă **o decide pe fond arbitrar** Inspectorul de integritate, **nu**

instanța de judecată, totodată legea omite să stabilească o procedură post factum și nici apriori, de control judiciar, ceea ce denotă încălcarea drepturilor fundamentale, precum *legalitatea procesului, prezumția nevinovăției, principiul aflării adevărului, principiul oficialității, garantarea libertății și siguranței persoanei, garantarea dreptului la apărare, dreptul la un proces echitabil, egalitatea părților în proces*, garantate de articolele 4, 20, 21, 26, 39, 43 și 46, în coraborare cu articolele 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova, or când ne referim la încălcarea drepturilor asigurate de articolele 4, 39, 43, 46 și 47, în coraborare cu articolele 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova, avem în vedere că prevederilor alineatelor (3), (4) și (6) art. 23 din Legea nr. 133 din 17-06-2016 privind declararea averii și a intereselor personale, și prevederilor alin. (1) liter b) și alin. (2) din art. 39 din Legea 132 din 17-06-2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, instituind pedepse în formă de *revocare, destituire sau încetare a mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză*, totodată mai stabilește o pedeapsă, care prin conținutul său, prin modul și termenul de aplicare, evident că are caracter penal, fiind destul de gravă, în formă de *decădere (privare) din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică...*, pe o **perioadă imperativă de 3 ani**, pedepse care, pe de o parte, **vin să îngreudească dreptul la muncă, la libera alegere a muncii**, la condiții echitabile și **satisfăcătoare de muncă**, precum și la protecția împotriva șomajului, implicit când ne referim la libertatea de alegere a muncii, se are în vedere și dreptul de a participa la administrarea treburilor publice **nemijlocit**, ca și **activitate într-o funcție publică sau de demnitate publică**, drepturi care pe de alta, **sunt și bunuri materiale**, protejate de articolul 46 din Constituție, la **proprietatea privată**, întru cât, **în jurisprudența sa constantă, Curtea Europeană a reținut că în calitate de „bun”**, protejat de articolul 46 din Constituție și de articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, **poate fi recunoscut orice element al activului patrimonial al persoanei, care are valoare economică, inclusiv și un serviciu sau o funcție ocupată și dreptul la un serviciu garantat, drepturi care nu pot fi supuse altor restrângeri** care în virtutea articolului 54 din Constituția Republicii Moldova, corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și **sînt necesare și proportionale**, în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției, or restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății, iar odată ce **normele și legile vizate, în întregime, omit să instituie și să reglementeze** și nu asigură o procedură legală, *clară și echitabilă, prevăzută de legislația națională*, în care ar fi pasibilă aplicarea proporțională cu situația care a determinat-o a acestor restrîngeri în formă de pedepse, precum nu stabilesc și nu asigură garanții reale, **concrete și efective**, contra eventualului abuz al autorităților ce aplică normele în referință, ceea ce prin sine, *constituie o omisiune legislativă contrară Constituției*, fapte constatate de înalta Curte în **prevederile relevante ale Hotărîrii nr. 7g din 23 februarie 2016**, că procesul judiciar este guvernat de „*legalitatea, prezumția nevinovăției, principiul aflării adevărului, principiul oficialității, garantarea libertății și siguranței persoanei, garantarea dreptului la apărare, dreptul la un proces echitabil, egalitatea părților în proces*”, or în Hotărîrile sale, Curtea Constituțională constant a reținut că în virtutea garanțiilor constituționale, cadrul legal național trebuie să fie compatibil cu Convenția Europeană și cu jurisprudența Curții Europene, pentru că în virtutea prevederilor art. 4 din Constituția Republicii Moldova, **dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte, iar dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.**

5. În confirmare celor relatate mai menționăm că pedeapsa aplicabilă în baza legii contestate, de decădere (de privare) a dlui Avramenco Serghei din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, pe o perioadă imperativă de 3 (trei) ani de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărîrii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese, **este una cu caracter penal** și pentru că este mai aspră și decît sancțiunea prevăzută de **alin. (2) pct. c) și d) art. 32, art. 35 din Codul contravențional, în formă de privare (de decădere) de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau de a deține anumite funcții, care pot fi aplicate, doar de instanța de judecată și doar pentru un termen de la 3 luni la un an.**

5.1. De altfel, faptul că sancțiunile contravenționale **sunt cu caracter penal a fost constatat** de către Curtea Europeană în *Hotărârea CtEDO în cauza Zilimberberg vs. Moldova, din 01 februarie 2005, respectiv legile contestate trebuie să asigure toate garanțiile procesuale stabilite în materie penală sunt aplicabile totalmente și proceselor contravenționale, tot așa cum și procesului, prealabil de constatare a pretinsului conflict de interese, urmare a căruia dl Avramenco Serghei riscă să fie sancționat cu pedeapsa principală în forma de decădere (de privare) din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, pe o perioadă imperativă de 3 (trei) ani.*

5.2. În acest sens invederăm că Curtea Europeană notează că aplicabilitatea articolului 6 al Convenției trebuie evaluat în baza a trei criterii enunțate în hotărârea *Engel (Engel și alții c. Olandei, hotărâre din 8 iunie 1976, Seria A nr. 22, § 82 și § 83)*.

5.2. Curtea reamintește că pentru a determina dacă o contravenție, în speță pedepsele în referință, poate fi calificată ca având un caracter „penal” în sensul prevederilor Convenției, prima chestiune care trebuie determinată este dacă textul normei de drept care definește contravenția aparține, în sistemul legal al statului reclamat, legii penale; apoi trebuie determinată natura contravenției (în speță a pedepselor în referință-n.m.) și, în sfârșit, natura și gradul de severitate al pedepsei care poate fi aplicată persoanei care se face vinovată de comiterea contravenției, în speță, *fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese, constituie temei, cit pentru tragere la răspundere contravențională, penală și/sau, după caz, pentru și pentru revocarea, destituirea sau încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză, dar și pentru decăderea (privarea) din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică., pe o perioadă imperativă de 3 ani*, pedeapsă care de fapt, poate fi mai gravă ca și o pedeapsa penală analogică, prevăzută de Codul penal (de la un an, nu 3 ani) și cu certitudine este mai gravă decit cea prevăzută de Codul contravențional (de la 3 luni la un an), respectiv toate aceste aspecte trebuie examinate, luând în considerație obiectul și scopul articolului 6 al Convenției, sensul termenilor articolului respectiv, precum și, legislația Statelor Contractante (vezi, printre altele, *Garyfallou AEBE c. Greciei, hotărâre din 24 septembrie 1997, Rapoartele Hotărârilor și Deciziilor 1997-V, p. 1830, § 32*). Respectiv este evident că normele contestate, care de fapt determină conținutul acuzației penale, adică latura obiectivă a pretinsei fapte, care trage după sine răspunderea menționată, cu caracter penal, trebuie să **fie asigurate** cu garanțiile minime procedurale, guvernate de „legalitatea, prezumția nevinovăției, principiul aflării adevărului, principiul oficialității, garantarea libertății și siguranței persoanei, garantarea dreptului la apărare, dreptul la un proces echitabil, egalitatea părților în proces”.

5.3. Este relevant că **problema legalității procesului delictual a fost expusă și în articolele 11 și 24 a Avizului nr.11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE)**, conform căruia, Hotărârile judecătorești se bazează pe legile adoptate de Parlament, care stabilesc **cadrul procedural** în care se iau hotărârile judecătorești și ... felul **cum vor fi soluționate** cauzele care vor fi promovate în fața instanțelor, iar pentru a ajunge la o **hotărâre de calitate, acceptată atât de justițiabil cât și de societate**, este nevoie de o **procedură clară, transparentă și conformă cu cerințele CEDO**, inclusiv pentru a se asigura că judecătorii sunt în măsură să le aplice prin hotărâri judecătorești de calitate, or cerințele calității actelor legale se referă cât la materia delictuală, atât și la procedură, în timp ce se constată că unele prevederi legale naționale, ce urmează a fi aplicate, nu sunt clare, expuse într-o limbă înțeleasă și **conforme cu cerințele CEDO, astfel fiind neconstituționale**.

6. Referitor la încălcarea *dreptului la apărare și proces echitabil* amintim că Curtea Europeană **obligă autoritățile să-și motiveze deciziile, fără argumente "stereotype, abstracte, precum și contradictorii"**, or conform jurisprudenței constante, pronunțarea de către instanțele naționale, în speță și de către Autoritatea Națională de Integritate, a hotărârilor sale, implicite a actului de constatare, **de principiu prin lege trebuie să li se impună cerințe de previzibilitate și motivare, or pronunțarea unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999)**.

6.1. Altfel spus, **Legea fiind și o garanție contra abuzului, trebuie să fie concretă și asupra eventualelor restringeri a drepturilor fundamentale, garantate de articolele 4, 20, 21, 26, 39, 43 și 46,**

în coraborare cu articolele 23 și 54 din Constituție, obligatoriu trebuie să instituie un *control judiciar într-o manieră concretă și efectivă, nu teoretică și iluzorie, nu formalitati, așa cum în speță, or prin definiție și conceptual controlul judiciar sau dreptul de acces la un tribunal*, garantat de articolul 20 din Constituție și, respectiv, de articolul 6 § 1 din Convenție trebuie să fie, nu *teoretic, iluzoriu și formal, ci practic, efectiv și benefic petiționarului ca și titular de drept*. (a se vedea § 42 din Hotărârea Curții Constituționale, nr. 6 din 19 iunie 2019 în dosarul nr. 8g/2019). Aceasta și pentru că Republica Moldova și-a onorat obligația pozitivă a Înaltei Părți contractante, de a cenzura efectiv și sub aspectul oportunității și proporționalității, oricare pasibilă încălcare a dreptului sau libertății definite în titlul I al Convenției (vezi, *mutatis mutandis*, *Kaya v. Turkey*, Hotărârea din 19 februarie 1999), în caz contrar, *dreptul de acces efectiv la un tribunal, garantat de articolul 20 din Constituție și, respectiv, de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană, se rezuma doar la simpla posibilitate de a te adresa unei instanțe judecătorești, de a formula o cale de atac, însă nu și de a primi o soluție, adecvată și motivată*, cel puțin pentru că apriori legile contestate omit să impună indatorirea judecatorului de face tot ceea ce este legalmente, este cu putinta pentru a asigura aflarea adevarului în cauza respectiva și a pronunța o soluție cu adevărat legală și ehitabilă asupra tuturor aspectelor de fapt și de drept (*Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții v. România* [MC], 29 noiembrie 2016, § 86).

6.2. Legea procesuală care este lipsă trebuie să asigure dreptul la apărare consfințit de art. 6 § 3 liter b) din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale și claritatea acuzației, care conform legilor contestate, se expune în actul de constatare, cit sub aspectul drepturilor garantate de § 3 lit. a) art. 6 din Convenție, de a fi informat, în termenul cel mai scurt, ...și în mod amănunțit asupra naturii și cauzei acuzării aduse împotriva sa, în vederea organizării unei apărări eficiente și rezultative pe cât este de posibil în circumstanțele cauzei și asupra faptei pentru care o persoană este acuzată, atât și sub aspectul examinării, cu participarea părților la constatarea de către inspectorul de integritate, propriu a faptei imputate, a vinovației și stabilirea pedepsei prevazute de lege, fiind absurd și contrar elementarelor reguli de procedura, și previzibilitate, ca toate aceste faze distincte ale procesului ehitabil, să fie expuse într-un singur act de constatare, fără o decizie ulterioară, după formularea acuzației finale, după exercitarea dreptului la apărare și aducerea probelor și explicațiilor sale, față de acuzația finală expusă tot în actul de constatare și nu la faza inițială a procesului. De fapt, procesul ehitabil, prin definiție prevede câteva faze sau etape distincte, mai întâi se exercită investigațiile prealabile, unica fază reglementată de procedura legală actuală, în cadrul căreia, persoana poate fi audiată la general, după care, se formulează o acuzație în mod amănunțit asupra naturii și cauzei acuzării aduse împotriva sa, apoi se acordă timplul și înlesnirile necesare apărării, în continuare se ascultă partea vizată, care dă explicații asupra acuzației aduse și poate prezenta probe în apărare, doar după ce i sa formulat o acuzație în mod amănunțit asupra naturii și cauzei acuzării aduse împotriva sa, care firese nu poate fi expusă concomitent în actul de constatare a vinovației persoanei și de aplicare a pedepsei finale, or omisiunea principală a legii actuale consta în aceea că actul de constatare, este concomitent și act de acuzare, care nu este prealabil, și act de examinare a fondului cauzei și act de constatare a circumstanțelor factice și a vinovației și actul prin care se stabilește pedeapsa, și cel mai grav că este emis în mod unilateral de către inspectorul de integritate fără participarea activă, efectivă, benefică și rezultativă, a părții apărării, în timp ce controlul judiciar ulterior, fiind limitat la formalități, fără a patrunde în esență, oportunitate și proporționalitate, va fi formal, teoretic și iluzoriu, incapabil să soluționeze la propriu exigentele unui control judiciar, în mod practic, efectiv și benefic titularului de drept (a se vedea § 42 din Hotărârea Curții Constituționale, nr. 6 din 19 martie 2019 în dosarul nr. 8g/2019), în consecință, dreptul de acces la un tribunal, garantat de articolul 20 din Constituție și, respectiv, de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană, se va rezuma doar la simpla posibilitate de a te adresa unei instanțe judecătorești, de a formula o cale de atac, însă nu și de a primi o soluție, adecvată și motivată, cel puțin pentru că nu va fi atinsă și realizată indatorirea judecatorului de face tot ceea ce este legalmente, este cu putinta pentru a asigura aflarea adevarului în cauza respectiva și a pronunța o soluție cu adevărat legală și ehitabilă asupra tuturor aspectelor de fapt și de drept (*Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții v. România* [MC], 29 noiembrie 2016, § 86).

6.3. În așa mod se constată că legile contestate, conțin procedura doar a investigațiilor prealabile, unica fază reglementată de procedura legală actuală, care se finisează, pe de o parte, cu întocmirea actului de constatare, care cuprinde infomația în mod amănunțit asupra naturii și cauzei acuzării aduse împotriva sa, și prin absurd, pe de altă parte, tot acest act, fără a acorda timplul și

înlesnirile necesare apărării, fără a prevedea faza examinării cauzei de către inspectorul de integritate, cu participarea părții interesate și ascultarea explicațiilor acestora asupra acuzației finale aduse și acordarea posibilității de a aduce probe în apărare, după ce i s-a formulat o acuzație **în mod amănunțit asupra naturii și cauzei acuzării aduse împotriva sa**, încât doar ulterior, printr-un alt act procedural decisiv, nu act de constatare (prealabilă), să se expună circumstanțele faptice finale, fapta reținută, vinovația constatată și pedeapsa stabilită, **însă normele vizate, și legea în întregime, omit să instituie și să reglementeze** aceste etape distincte, astfel nu asigură o procedura legală, *clară și echitabilă, prevăzută de legislația națională*, în care ar fi posibilă aplicarea acestor pedepse, precum nu stabilesc și nu asigură garanții reale, **concrete și efective**, contra eventualului abuz al autorităților ce aplică normele date, ceea ce prin sine, *constituie o omisiune legislativă contrară Constituției*.

6.4. Cu alte cuvinte, deoarece **normele vizate, și legea în întregime, omit să instituie și să reglementeze** aceste etape distincte, înseamnă că nu asigură o procedura legală, *clară și echitabilă, prevăzută de legislația națională*, astfel se încalcă **dreptul la claritatea acuzației**, reamintind faptul că art.6 § 3 lit. a) din Convenția Europeană îi recunoaște **acuzatului dreptul de a fi informat oficial și în prealabil, la timp și în ordinea stabilită de lege, cu privire la încadrarea juridică a faptelor, dar și cu privire la cauza acuzației**, adică privitor la expunerea detaliată a faptelor materiale pentru care este acuzat și pe care se bazează acuzația (*cauza Pelissier și Sassi contra Franței nr.2544/94 pct. 52-54, CEDO 1999-II*), **or, informarea precisă și completă și în termenul rezonabil și legal, pînă la examinarea fondului și adoptarea deciziei, reprezintă o condiție esențială pentru a se asigura echitatea procedurilor, această informare având ca scop, garantarea dreptului la un proces echitabil, și implicit, a dreptului la apărare** (*cauza Bricmont c. Belgia, Hot. din 07.07.1989*). Sfera de aplicare a acestei dispoziții trebuie apreciată, în special, în lumina celui mai general drept la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 din Convenție, pentru că echitatea unei **proceduri se apreciază în raport cu ansamblul acesteia, iar dispozițiile art.6 § 3 CEDO exprimă necesitatea acordării unei atenții deosebite dreptului oricărui acuzat de a fi informat despre natura și cauza acuzației împotriva sa**, în vederea organizării unei apărări eficiente pe cât este de posibil în circumstanțele cauzei și asupra faptelor pentru care aceasta persoană este acuzată.

6.5. **Recunoscând importanța majoră a predictibilității legii procesuale** sub aspectul informării persoanei trase la răspundere referitor la acuzația înaintată, prin prisma impactului asupra echității procedurilor și a **dreptului la apărare, s-a statuat o jurisprudență europeană constantă** dintre care se menționează Hotărârile CtEDO pronunțate în cauzele *De Torres c. Spaniei* din 24.10.1996; *Sassi c. Franței* din 25.09.1999; *Dragotoniu c. României* din 24.05.2007, *Mattoccia c. Italiei*, §§58 -72) Mențiuni importante privitoare la dreptul la informare *despre cauza și natura acuzației precum și încadrarea juridică a faptelor imputate* sunt reiterate de Curtea europeană și în cauzele *Drassich c. Italiei*, Hotărârea din 11.12.2007, §31; *Seliverstov c. Rusiei*, Hotărârea din 25.12.2008, §16. În acest sens, prin Hotărârea din 25 iulie 2000, pronunțată în cauza *Mattoccia împotriva Italiei*, §§58-72, Curtea de la Strasbourg a statuat că cerinței de la art.6 par.3 lit.a) din Convenție trebuie să i se acorde o atenție sporită, notificarea acuzației jucând un rol crucial în procesul penal. De aceea, oricărui acuzat trebuie să i se aducă la cunoștință cu promptitudine și în detaliu, (s.a.) atît cauza acuzației respectiv **faptele materiale pretinse împotriva lui**, (s.a.) cât și natura acuzației, adică calificarea legală (încadrarea juridică) a acestor fapte materiale. Curtea de la Strasbourg a considerat că, în materie penală, **furnizarea de informații complete și detaliate privind acuzațiile** (s.a.) aduse este o condiție esențială pentru a se asigura că procedurile sunt corecte. În cauza *Blok c. Ungariei*, hotărârea din 25.01.2011, §20, CtEDO reține că art. 6 par. 3 lit. a) CEDO garantează nu doar dreptul **acuzatului de a fi informat asupra acuzației ce i se aduce, adică asupra faptelor condamnabile de săvârșirea cărora el este bănuit și asupra cărora se fundamentează acuzația, dar și dreptul acuzatului de a fi informat despre calificarea juridică a acestor fapte, informația urmînd a fi detaliată, or** prin aducerea la cunoștință a acuzației nu se are în vedere numai prezentarea formală a încadrării juridice și a situației de fapt corespunzătoare. Prin aducerea la cunoștință a naturii și cauzei acuzației se înțelege **prezentarea detaliată a faptelor acuzării** (cauza *Dallos c. Ungariei*, Hotărârea din 01.03.2001, § 47).

6.6. În conformitate cu art. 6 § (3) din Directiva 2012/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale, *Statele membre se asigură că, cel târziu la prezentarea fondului acuzării în instanță, se oferă informații detaliate cu privire la acuzare, inclusiv natura și încadrarea juridică a infracțiunii, precum și forma*

de participare a persoanei acuzate. Cu alte cuvinte, **de formularea la timp și amănunțit a învinuirii** depinde și stabilirea adevărului în cauză, care este unul dintre principiile directorii ale procesului echitabil, adevăr care poate fi edificat **doar prin prisma clarității acuzației, or de claritatea** celor expuse în actul de acuzare (actul de constatare) este legat și dreptul la apărare, ca un element important al protecției individului împotriva arbitrariului, apărarea eficientă fiind posibilă numai în condițiile unei acuzații prealabile clar formulată și înțeleasă de cei pe care îi vizează, ceea ce nu avem asigurat în speță deoarece legea omite să reglementeze aceste proceduri **în cazul în care, mai întâi, nu are loc un proces contravențional sau penal, ca și în speță, când acuzația cu caracter penal în mod amănunțit asupra naturii și cauzei acuzării aduse împotriva sa, se aduce** doar în actul de constatare și tot acesta este și actul procedural decisiv, ce expune circumstanțele faptice finale, fapta reținută, vinovația pretins a fi constatată și pedeapsa stabilită, **însă normele vizate, și legea în întregime, omit să instituie și să reglementeze** aceste etape distincte, **astfel nu asigură o procedura legală, clară și echitabilă, prevăzută de legislația națională,** în care ar fi posibilă aplicarea acestor pedepse, precum nu stabilesc și nu asigură garanții reale, **concrete și efective,** contra eventualului abuz al autorităților ce aplică normele date, ceea ce prin sine, *constituie o omisiune legislativă contrară Constituției, or cu privire la incidența articolului 23 din Constituție, Curtea a notat că acesta nu are o aplicare de sine stătătoare.* Astfel, **standardul calității legii,** se invocă împreună cu **ingerințele în drepturile fundamentale,** menținute, legate omisiunea **normelor vizate, și legilor în întregime, de a institui și reglementa** o procedura legală, *clară și echitabilă, prevăzută de legislația națională,* sau procesul echitabil, desfășurat prin etape distincte, de acuzare clară, timp și înlesniri **necesare pregătirii apărării și participarea la examinarea cauzei sale** în procesul de constatare a adevărului și a tuturor circumstanțelor faptice și vinovației sale, care ar putea fi realizat doar dacă se desfășoară în cadrul unui proces contravențional sau penal, urmat de aplicarea a câteva pedepse, inclusiv *revocarea sau încetarea mandatului, a raporturilor de serviciu ale subiectului în cauză, apoi și decăderea (privare) din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică...*, pe o perioadă **imperativă de 3 ani,** care prin sine îngrădesc drepturile garantate de articolele 4, 20, 21, 26, 39, 43 și 46 în *coroborare* cu drepturile instituite de articolele 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova, astfel autorul **sesizării argumentează incidența acestor drepturi fundamentale,** fiind respectate exigențele expuse în *HCC nr. 6 din 10 martie 2020, § 27; HCC nr. 31 din 17 decembrie 2020, § 33; DCC nr. 16 din 10 februarie 2020, § 17,* pentru a putea fi invocate articolele 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova (*a se vedea, în acest sens, HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 19*).

6.7. Este relevant că conform legilor contestate, fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, *a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic,* a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie, pe o parte, temei pentru tragere la răspundere contravențională, penală și/sau, pe de alta, pentru revocarea, destituirea sau încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză, apoi și pentru *decăderea (privare) din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică...*, pe o perioadă **imperativă de 3 ani,** ultimele pedepse, **se instituie doar după ce** actul de constatare rămâne definitiv, și doar după ce subiectul declarării este eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor alin. (3)–(5) art. 23 din Legea nr. 133 din 17-06-2016 privind declararea averii și a intereselor personale, suplimentar, **și în altă procedură, ne supusă** unui oarecare control judiciar, el mai este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, pe o perioadă de 3 ani **de la data eliberării** sau destituirii din funcția publică...

Prin urmare, rezultă că prevederile legale vizate, fără un elementar control judiciar, mai afectează și alt drept convențional, principiul *non bis en idem,* identificat și în Hotărârea Curții Europene (Marea Cameră) din 10 februarie 2009 în cauza Sergey Zolotukhin v. Russia (plângerea nr. 14939/03), garantat de articolului 4 Protocolul 7 la Convenția Europeană, pentru că instituirea unor alte pedepse, **deja după ce** actul de constatare rămâne definitiv, este nu **altceva decât o dubla** pedeapsa, pe de o parte, contravențională, pe de alta, destituirea din funcție, pe de a treia decăderea din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor eligibile, pe o perioadă de 3 ani **de la data eliberării** sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respective. **Altă ar fi fost situația dacă acestea** ar fi fost pedepse alternative a unui proces unic penal sau contravențional, prevăzut de articolul 313² Cod contravențional, care să fie desfășurat **în mod obligatoriu, în toate cazurile** legate de fapta subiectului declarării în privința căruia ar fi fost posibil

a se constata circumstanțele faptice în care acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, *a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic*, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie, **proces care s-ar solda cu constatarea** vinovăției sau nevinovăției, și după căz, cu tragerea la răspundere contravențională, penală și stabilirea pedepselor în formă de revocare, destituire sau încetare a mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză, totodată și stabilirea pedepsei complimentare, în formă de *decădere (privare) din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică...*, pe o perioadă **imperativă de 3 ani**, însă toate soluționate într-un singur proces judiciar cu asigurarea tuturor garanțiilor legale și procesuale, dar nu trei procese distincte și consecvente, ultimele în genere ne fiind pasibile de controlul judiciar, or fără un astfel de proces, cu garanții procesuale corespunzătoare, în mod separat, **nu ar putea fi** întocmit un act de constatare, și nu ar putea fi aplicate aceste pedepse, pentru că aplicarea separată a acestor pedepse, doar în baza actului de constatare, ca și în speță, apriori încalcă procesul echitabil.

6.9. Pe cale de consecință, învederăm că neconstituționalitatea textului **și alte măsuri prevăzute de lege** de la alin. (1) art. 34 și a prevederilor alin. (1) liter b) și alin. (2) din art. 39 a Legii 132 din 17-06-2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, care nu ating gradul de *claritate și previzibilitate* se rezumă și la aceea că nu specifică expres, previzibil și imperative, că ar putea fi realizată doar una din două probabilități de desfășurare a procesului în formele modelate, fie ambele, fie nici una, totul fiind la discreția organului care aplică legea, care într-un caz, mai întâi desfășoară procesul contravențional, apoi după constatarea vinovăției persoanei, în acesta proces judiciar cu toate garanțiile legale și participarea acuzatului, întocmeste actul de constatare, în altul nu.

6.10. În prima procedură se asigură dreptul la proces echitabil, doar **dacă** actul de constatare ce dispune **imperativ și incontestabil** și post factum *revocarea, destituirea sau încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză*, și interdicția cu caracter penal, în formă de decădere (privare) din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică..., prevăzute de alineatele (3), (4) și (6) art. 23 din Legea nr. 133 privind declararea averii și a intereselor personale, *și alte măsuri prevăzute de lege*, este o **continuitate și oricum o parte integrală și indispensabilă a unității procesului** (contravențional/penal), proces în care se încheie obligatoriu procesul-verbal cu privire la contravenție (se înaintează prealabil acuzația penală) și cu **garanțiile unui proces echitabil delicvent, se constată** vinovăția persoanei și corespunzător se aplică sancțiunea contravențională, după caz, penală, și doar apoi se întocmeste actul de constatare.

6.11. A doua procedură **modelată**, este cea aplicată în speța noastră, **în care unicul act procedural întocmit, este** actul de constatare contestat, care concomitent și alogic, este, cit actul "prealabil", mai corect concomitent, de înaintare a pretinsei acuzații delictuale, și tot el este și actul de examinare unipersonală, doar de către inspectorul de integritate, fără participarea părții apărării, în fond și de "stabilire" a circumstanțelor faptice și a "vinovăției" persoanei, și totodată și de pedepsire, **proces inchizițional, desfășurat** fără antrenarea părții apărării și fără a **asigura elementarele garanții ale unui proces echitabil delictual, ne mai vorbind de legalitate, prezumția nevinovăției, principiul aflării adevărului, principiul oficialității, garantarea libertății și siguranței persoanei, garantarea dreptului la apărare, dreptul la un proces echitabil, și egalitatea părților în proces**, care nu poate fi astfel pentru că în această procedură imprevizibilă și de fapt ilegală, nu exista unitatea procesului (contravențional, după caz, penal), în acest pretins proces de constatare, **nu se încheie procesul-verbal cu privire la contravenție, fie altfel, nu se înaintează prealabil acuzația delictuală, garanție procesul obligatoriu, și fără acestea, fără a se constata expres vinovăția persoanei, totuși se aplică sancțiunile cu caracter penal/delictual, desi expres, ca și în speță**, inspectorul de integritate **nu constată** gradul de vinovăție al subiectului declarării, natura abaterii, numărul și durata abaterilor, comiterea unor abateri similare anterior, nu se expune nici asupra existenței prejudiciului eventual sau lipsit ne adus interesului public și alte exigente obligatorii de la alin. (2) din art. 39 a Legii 132 din 17-06-2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, și totuși fără aceasta se stabilesc pedepse aspre, ce afectează drepturile instituite de articolele 20, 21, 26, 39, 43 și 46 din Constituția Republicii Moldova, în formă de revocare, destituire sau încetare a mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză, totodată se stabilesc pedepse complimentare, în formă de *decădere (privare) din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică...*, pe o perioadă **imperativă de 3 ani**.

6.12. Cea din urma procedură, **prin definiție nu asigură procesul echitabil**, fiind un fel de *know how*, inventat la nivel național, în fel de struțo-cămilă, care prin definiție nu poate fi aplicat

distinct fără a fi parte integră a procedurii obligatorii, prevăzute de lege, după caz, contravenționale, penale, disciplinare, sau chiar delictuale concrete, expres prevăzute de lege, cu asigurarea principiilor unanim recunoscute, inclusiv cele prevăzute de legile speciale, mai cu seamă de Codul muncii, de Codul civil, dacă ne referim la răspunderea delictuală, și Codurile respective în cazul răspunderii penale/contravenționale, care se desfășoară în cadrul unui proces disciplinar, fie de acuzație penală/contravențională, instituite prin lege, cu toate garanțiile procesuale și materiale previzibile, asigurate de legile materiale și procesuale corespunzătoare, proceduri care în varianta doua **modelată**, nu sunt reglementate de normele și legile contestate, ceea ce și denotă *imprevizibilitatea, incertitudinea și neconstituționalitatea* Legii nr. 132 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, și a Legii nr. 133 privind declararea averii și a intereselor personale, **care omit să facă precizări privind caracterul obligatoriu** al procedurii (contravenționale/penale/delictuale) de identificare a **vinovăției persoanei, cu toate garanțiile procesuale corespunzătoare, fie să instituie obligația** inspectorului de integritate să exercite un alt **proces echitabil**, distinct, legat de struțo-cămila sau *know how*, inventat în practică la nivel național, în care mai întâi să se **întocmească** obligatoriu un act procedural prealabil, în care să se expună acuzația penală/delictuală, **apoi să se asigure garanțiile procesuale**, inclusiv claritatea acuzației, timpul și înlesnirile necesare pregătirii apărării, în care se acordă posibilitatea de a face explicațiile de rigoare, în apărarea sa, care într-un proces echitabil, unanim recunoscut, ar urma să fie guvernat de *prezumția nevinovăției, principiul aflării adevărului, principiul oficialității, garantarea dreptului la apărare, dreptul la un proces echitabil, egalitatea părților în proces* etc, proces care avea faze separate obligatorii, realizate consecvent, însă doar după aducerea acuzației prealabile, cit de cit amănunțite și formulate expres sub aspectul circumstanțelor de fapt și de drept, și doar după aceasta ar putea fi stabilită vinovăția și ar putea urma aplicarea sancțiunii cu caracter delictual doar dacă are loc constatarea vinovăției persoanei.

6.13. Spre regret, în prima variantă specifică națională, realizată ca și în speță, în care actul de constatare nu este **o continuitate și o parte integrală și indispensabilă a unității procesului** (contravențional/penal), aceste exigențe **nu pot fi și nici nu sunt atinse pentru** că toate aceste fazele distincte, ale unui proces echitabil, unanim recunoscute, sunt contopite și se **întocmește unicul act** procesual, de constatare și decizional, cit de constatare a faptului și de aplicare a legii și pedepsei, procedura pasibil de realizat ca și în speță, anume datorită faptului că normele vizate **nu ating gradul de claritate și previzibilitate** și creează impresia și în practică în care actul de constatare, reprezintă o procedură distinctă, fără a se aduce în prealabil acuzația penală și concomitent se stabilește și apriori se prezumă și vinovăția persoanei și se stabilește și pedepsele menționate, **toate într-un act, fără timp și înlesniri necesare apărării**, și fără careva drepturi și garanții procesuale, ceea ce *ab inițio*, nu este admisibil și proportional într-o societate democratică, pentru că prin "lege" se afectează *procesul echitabil*, care trebuie să fie previzibil și cu garanții contra abuzului, iar într-o asemenea aplicare, normele vizate **nu corespund criteriilor de claritate și previzibilitate sunt contrare** articolului 23 din Constituție, întru cât statul nu asigură *fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile sale*.

7. Revenind la neconstituționalitatea textelor *să încheie, să nu încheie, încheierea, direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic*, la timpul și cazurile respective, din alin. (3), din litera b) alin. (4), din alineatele (5) și (10) de la art. 12, și din alin. (4) art. 23, toate din Legea nr. 133 privind declararea averii și a intereselor personale, și a textului *sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic* din litera a) alin. (1) art. 38 din Legea nr. 132 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, **invăderăm că toate** aceste prevederi legale **nu sunt expuse cu o suficientă claritate și previzibilitate**, din care considerente în practica de aplicare vin în contradicție cu axiomele conceptuale privind posibilitatea și condițiile de încheiere a actelor juridice în coraport cu noțiunile, parte a actului juridic, persoana care încheie actul juridic și persoană terță, sub aspectul situațiilor în care actul juridic, ca atare, poate fi încheiat fie, nemijlocit **doar de persoana fizică** care concomitent este și o parte a acestuia, în nume propriu și pentru sine, fie în cazul în care actul juridic se încheie, în numele **persoanei juridice, de fapt este imposibil a fi încheiat** nemijlocit de către parte (persoana juridică), care prin definiție. De altfel, în cazul actelor juridice ale persoanei juridice, acestea ca și în speță, sunt încheiate **de ele doar prin reprezentanți**, fie legali, statutari, fie prin procură, adică doar prin intermediul unei persoane terțe, care se mai numeste și reprezentant.

7.1. Datorită faptului că textele vizate, **nu sunt expuse cu o suficientă claritate și previzibilitate** aplicarea lor provoacă incertitudine privind drepturile instituite de articolele 4, 21, 23 și 26 din Constituția Republicii Moldova, pentru că potențialul subiect al declarării, inclusiv dl Avramenco

Serghei nu este și nu poate fi sigur, dacă aceste prevederi legale instituie obligații față de el, și se refera la ambele modalități distincte evidențiate mai jos, sau doar la cazurile din primul grup modelat, în care el nemijlocit, ca și persoană fizică este parte a actului juridic, încheiat direct sau prin intermediul unei persoane terțe, însă oricum, în nume propriu, ca și parte a actului juridic, încheiat. Din normele vizate în practică, ca și în speță apar cazuri confuze, pe care le atribuim la cel de al doilea grup modelat, atunci când potențialul subiect al declarării, inclusiv dl Avramenco Serghei, nemijlocit nu este parte a actului juridic, și exercită doar atribuțiile de reprezentare, fiind apriori o persoană terțe, în raport cu părțile actului juridic, ultimul fiind încheiat de către persoana juridică, IM "Direcția de Troleibuze Bălți", ca și parte a acestuia, care prin definiție, poate fi încheiat doar prin intermediul unei persoane terțe, care este și reprezentant, și nici odată nu nemijlocit.

7.2. În ultimul caz, logic și conceptual rezultă că potențialul subiect al declarării, inclusiv dl Avramenco Serghei nu este persoana care încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, fiind doar persoana terță, sau reprezentantul persoanei (juridice) care încheie (posibil doar) prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, de fapt, în asemenea caz, reprezentantul persoanei juridice nu este și nu poate fi subiect al declarării, sub acest aspect, deoarece actul juridic se încheie de către persoana juridică prin intermediul unei persoane terțe, sau prin reprezentantul persoanei juridice, oricum normele vizate în aplicarea lor provoacă incertitudine privind drepturile și obligațiile potențialului subiect al declarării, inclusiv dl Avramenco Serghei, care nu este și nu poate fi sigur, că este el persoana referitor la care normele menționate instituie conflictul de interese real, și obligatia de a raporta a acestuia, fie oricând, fie doar dacă actul juridic este încheiat pentru sine, în nume propriu și nemijlocit sau direct de către partea contractuală, ori prin intermediul unei persoane terțe, de altfel, „o normă este accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile [...]” (cauza Silver vs Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983).

7.3. În confirmarea celor relatate pornim de la ipoteza, ca actul juridic al unei persoane fizice, în raport cu persoana cine-l semnează, se deosebește de actul juridic al persoanei juridice, primul se încheie, fie nemijlocit, doar de către persoană fizică care este și parte a actului juridic, direct, fie indirect prin intermediul unei persoane terțe, însă oricum, în numele propriu al persoanei fizice, ca și parte a actului juridic, încheiat. În cel de al doilea grup modelat, în cazul actului juridic al unei persoane juridice, acesta tot timpul se încheie în numele persoanei juridice doar de reprezentant, care este și persoană terță, rezultând că formal semnatarul actului juridic al persoanei juridice, apriori nu poate fi subiect al declarării unui pretins conflict de interese, pentru că acesta nu este real, întrucât actul juridic încheiat nu este un act al persoanei semnatare și nu atinge interesele sale personale, fiind pasibile a fi afectate doar interese de serviciu și nu personale.

7.4. Astfel spus, prevederile legale contestate, ne fiind expuse cu o suficientă claritate și previzibilitate, prin paradox, contopesc cele două situații distincte și incompatibile, de încheiere a contractelor, care prin definiție nu pot fi unificate, ca un întreg, în șirul alternativ, direct sau prin intermediul... expus în normele criticate să încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, pentru că sunt absolut diferite, în funcție de persoana care încheie actul juridic și cine este beneficiarul lui, într-un caz, este însăși subiectul declarării, ca și parte a actului juridic, nemijlocit și doar de persoana fizică, care concomitent este o parte a acestuia și beneficiar, în nume propriu și pentru sine, fie de către un terț (reprezentant, legal sau prin procura), în cazul actului juridic al unei persoane juridice, acesta se încheie de persoana juridică printr-un terț, care exercită atribuțiile de reprezentare, fiind apriori o persoană terțe, însă în cazul dat, semnatarul actului juridic, nu este parte a actului juridic al persoanei juridice și nici nu este beneficiarul acestuia, așa că eventual nu are un conflict de interese real, din care considerente nu ar trebui să fie subiect al declarării.

7.5. Cu alte cuvinte, conceptual, logic și legal, expresia, a încheia, direct actul juridic, prin definiție, poate fi aplicată doar în cazul în care persoana care a semnat nemijlocit actul juridic, poate fi subiectul declarării, doar dacă acesta obligatoriu este concomitent și parte a actului juridic, ceea ce exclude eventuala semnare a actului juridic de către subiectul declarării, când acesta, ca și în speță, este semnat în numele altei persoane, or conceptual, logic și legal, dacă în speță, actul juridic este semnat de către subiectul declarării, Avramenco Serghei, nu în nume propriu și în beneficiul sau,

dar în numele persoanei juridice, IM "Direcția de Troleibuze Bălți", atunci subiectul declarării, din start, este și poate fi doar reprezentant, *persoană terță*, ceea ce exclude pasibilitatea aplicării sintagmei a *încheia (a încheiat/încheierea)*; *direct actul juridic*, fiind ilegal, alogic și neconceptual a utiliza șirul întreg al expresiei, să *nu încheie (a încheiat/încheierea)*, *direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic* (la cuzurile și timpul corespunzător), atunci cind subiectul declarării, nemijlocit **nu este parte a actului juridic, încheiat de el pentru sine și în nume propriu, în eventuala semnare a actului juridic de către** subiectul declarării, doar în calitate de persoană terță sau reprezentant al părții contractuale, inclusiv de conducător și în numele persoanei juridice, IM "Direcția de Troleibuze Bălți".

7.6. Conceptual, logic și legal, sintagma complexă, compusă din două variații, prima, a *încheia direct actul juridic*, și a doua a *încheia actul juridic prin intermediul unei persoane terțe*, este incompatibilă a fi concomitent aplicată în serie pentru cazul în care actul juridic se încheie de către reprezentant, ca și persoană terță, în numele altei persoane, inclusiv în numele persoanei juridice de către pretinsul subiect de declarare, deoarece apriori în cazul actului juridic al persoanei publice nu poate fi aplicată partea componentă și obligatoriu prevăzută de legea contestată, a expresiei vizate, a *încheia direct actul juridic*, iar în lipsa acestei ipoteză, persoana care încheie un actul juridic doar ca persoana terță, și nu direct, **nu poate fi în conflict de interese, personale**, situație pentru care legea **nu prevede careva raspundere** juridică, inclusiv cea, enunțată în actul contestat, de altfel este evident că acesta mai este și contradictoriu, pentru că însăși inspectorul de integritate reține că, **prin anticiparea survenirii unor eventuale conflicte** de interese reale de către Avramenco Serghei, și întreprinderea **măsurilor de delegarea a tuturor prerogativelor de semnate/emitere** a actelor juridice și administrative sau luarea unor decizii în privința dnei Avramenco Tatiana (*soția dlui Avramenco Serghei*) de către **inginerul-șef Coliujnii V.M. și prin acționarea dlui Coliujnii V.M. inginerul-șef al IM "Direcția de Troleibuze Bălți"** la încheierea contractului **în raport cu Avramenco Petru (fiul dlui Avramenco Serghei) s-a acționat în calitate de persoană terță (?), arbitrar și neconform**, fără a fi luate în considerare prevederile legale prevăzute la art. 12 alin. (4). lit. (a) și (b) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, desi este evident că **dl Coliujnii V.M. inginerul-șef al IM "Direcția de Troleibuze Bălți"**, a **acționat în calitate de persoană terță, nu a** subiectului declarării, dl Avramenco Serghei, de fapt ambii, au acționat ca și persoane terțe/reprezentanți ai **IM "Direcția de Troleibuze Bălți"**, persoana juridică care a încheiat contractele respective, cît în privința dnei Avramenco Tatiana (*soția dlui Avramenco Serghei*) atît și în privința lui **Avramenco Petru (fiul dlui Avramenco Serghei)**, și nici într-un caz, dl Avramenco Serghei **nu a fost persoana care a încheiat actele juridice în referință, direct sau prin intermediul unei persoane terțe**, deoarece persoana care a *încheiat actele juridice în referință*, (nici într-un caz nu direct) **este doar persoana juridică IM "Direcția de Troleibuze Bălți"**, și eventuala raspundere pentru pretinsul conflict de interese, ar putea fi doar a persoanei juridice și nu a persoanei fizice care a acționat doar ca și reprezentant sau persoana terță și care, ca atare, nu a *încheiat actele juridice în referință*, nici *direct* și nici *prin intermediul unei persoane terțe*, astfel dacă legea ar fi fost previzibilă și clară ar fi lipsă temeiul răsunderii juridice puse imprevizibil în sarcina dlui Avramenco Serghei.

8. Din cele relatate, urmare a identificării contradicțiilor de formulare, evidențiem că prevederilor legale contestate, așa cum se aplică în practică, inclusiv în speță, fiind **imprevizibile și neclare**, nu sunt în concordanță nici cu cadrul juridic existent la momentul adoptării lor, inclusiv cu procedurile delictuale, contravenționale, disciplinare și penale, în care este necesar și se asigură garanțiile minime procesuale, fiind adoptate fără a ține cont de imperativele generale ale Legii nr. 100 din 22-12-2017 cu privire la actele normative, **ne fiind pasibile de aplicare** sistemică cu procedurile menționate care prin definiție trebuie să garanteze dreptul la un proces echitabil.

8.1. De fapt, situația contradictorie a fost sensibilizată și de către inspectorul de integritate, care a utilizat o formula excesivă, că chipurile, la încheierea contractului **în raport cu Avramenco Petru s-a acționat (cine a acționat?) în calitate de persoană terță, arbitrar și neconform**, fără a fi luate în considerare prevederile legale de la art. 12 alin. (4). lit. (a) și (b) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, fiind evident că în acest caz, dl Avramenco Serghei a acționat **nu ca subiect al declarării**, care se afla în pretins conflict de interese *real* fiindcă a procedat **doar în calitate de persoană terță (?), respectiv nu pute fi arbitrar și neconform...**

9. Este relevant că aplicarea și interpretarea normelor legale contestate, nu reprezintă cazuri unice, deopotrivă **problema vizată este sistemică și nu ține de interpretări izolate, vădit eronate a**

conținutului normativ al textului (normelor contestate-n.m.), și nu se poate referi la domeniul controlului judecătoresc, deopotrivă, în virtutea constatărilor Curții Constituționale din § 28 a Deciziei nr. 91 din 27 iulie 2018 în dosarul nr. 107g/2018, Curtea fiind sesizată cu privire la existența unei practici ... de interpretare și aplicare a legii de natură a încălca exigențele Constituției..., astfel fac obiectul controlului de constituționalitate, așa cum Curtea a reținut în jurisprudența sa că, potrivit atribuțiilor care i-au fost conferite prin articolul 135 din Constituție..., în speță nu este un caz în care, legislația în vigoare oferă alte remedii procesuale..., efective, fiind o situație în care **intervenția Curții, în mod evident, nu ar echivala cu încălcarea competenței instanțelor judecătorești...** (DCC nr. 75 din 27 iulie 2017, §§ 23-24).

10. Este de menționat, că în Hotărârile sale, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a reținut, că în virtutea garanțiilor constituționale, cadrul **legal național trebuie să fie compatibil** cu Convenția Europeană și cu jurisprudența Curții Europene. Or, prin *Hotărârea nr.55 din 14 octombrie 1999, privind interpretarea unor prevederi ale articolului 4 din Constituția Republicii Moldova*, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat, cu valoare de principiu, că „această prevedere comportă consecințe juridice, presupunând, mai întâi, că organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională [...], sunt în drept să aplice în procesul examinării unor cauze concrete normele dreptului internațional [...], acordând, în caz de neconcordanță, prioritate prevederilor internaționale”.

10.1. În aceeași ordine de idei, în *Hotărârea nr. 10 din 16 aprilie 2010 pentru revizuirea Hotărârii Curții Constituționale nr. 16 din 28 mai 1998 „Cu privire la interpretarea art.20 din Constituție” în redacția Hotărârii nr. 39 din 9 iulie 2001*, Curtea Constituțională a menționat, că „*practica jurisdicțională internațională [...] este obligatorie pentru Republica Moldova, ca stat care a aderat la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*”.

10.2. În Hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 20.05.2013, Înalta Curte a menționat că, **legalitatea, ca principiu de bază a statului de drept, presupune conformitatea normei sau a actului de procedură, privind editarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare a Parlamentului, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării.**

10.3. Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 14 din 27.05.2014 (§§ 78-84), Înalta Curte a reținut că legea ... *constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă: 79. În Raportul Comisiei de la Veneția privind preeminența dreptului (adoptat la cea de-a 86-a sesiune plenară, 25-26 martie 2011) s-a stabilit: „47. Parlamentul nu poate deroga de la drepturile fundamentale, adoptând texte ambigue de legi. Cetățenii trebuie să se bucure de o protecție juridică esențială în fața statului și instituțiilor sale.”*

80. Curtea menționează că, potrivit articolului 23 din Constituție, *statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, făcând accesibile în acest sens toate legile.*

81. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat, că persoana este în drept să cunoască, în termeni foarte clari, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală (cauza *Kokkinakis vs. Grecia* din 25 mai 1993). ...*Judecătorul poate să precizeze anumite elemente..., dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (cauza X. vs. Regatul Unit din 7 mai 1982).*

84. *Formulele generale și abstracte într-un caz concret pot afecta funcționalitatea legii, aplicarea ei coerentă și sistemică, ceea ce ar denatura principiul calității legii.*

10.4. Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 13 din 15.05.2015 (§§ 105-109), Înalta Curte a reiterat, că: „105. ... *articolul 23 alin. (2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile.*

106. ... *reține, că potrivit jurisprudenței Curții Europene: „O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci, când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile [...]” (cauza Silver vs Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983).*

107. *Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: „[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]” (cauza Păduraru vs România, hotărârea din 1 decembrie 2005).*

108. ... orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

109. ... prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară”.

11. În susținerea celor relatate mai amintim, că prin Hotărârea nr. 19 din 3 iulie 2018 PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE a articolului 178 alin. (3) din Codul de procedură penală (obligația de a nu părăsi țara) (Sesizarea nr. 63g/2018), Curtea Constituțională reține, că:

51. ... pentru a corespunde celor trei criterii de calitate (accesibilitatea, previzibilitatea și claritatea), norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei într-o anumită situație, persoana poate pretinde în mod justificat că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o asemenea interpretare, norma care nu corespunde criteriilor clarității este contrară articolului 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.

52. În acest context, Curtea reține, că conținutul actului normativ trebuie să-i permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, claritatea și previzibilitatea fiind elemente sine qua non ale constituționalității unei norme.

12. Prin urmare, pentru soluționarea echitabilă a cererilor pendente, instanța de judecată la judecarea fondului cauzei trebuie să aplice și să dea răspuns părții apărării referitor la critica normelor legale contestate, și la omisiunile invocate, astfel a apărut necesitatea controlului prealabil sub aspectul corespunderii cu articolele 4, 23 și 54, în coroborare cu drepturile instituite de articolele 20, 21, 26, 39, 43 și 46 din Constituția Republicii Moldova:

13. Autorul sesizării î-și sprijină argumentarea și î-și întemeiază solicitarea pe următoarele prevederi legislative și jurisprudențiale:

14). Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova:

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26 **Dreptul la apărare**

„(1) *Dreptul la apărare este garantat.*

(2) *Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale ...”.*

Articolul 39 **Dreptul la administrare**

(1) Cetățenii Republicii Moldova au dreptul de a participa la administrarea treburilor publice **nemijlocit**, precum și prin reprezentanții lor.

(2) Oricărui cetățean i se asigură, potrivit legii, accesul la o funcție publică.

Articolul 43 **Dreptul la muncă și la protecția muncii**

(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

(2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.

(3) Durata săptămânii de muncă este de cel mult 40 de ore.

(4) Dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sînt garantate.

Articolul 46 **Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia**

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.

Articolul 54 **Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți**

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

15). Jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova:

15.1. Prevederi relevante expuse în §§ 77-88 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, că:

- în sensul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) coroborat cu art. 20, 115, 116 din Constituție;
- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;
- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;
- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;
- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:
 - obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. 1 lit. a) din Constituție;
 - excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
 - prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
 - nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate;
 - controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate;
 - dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil;
 - în momentul acceptării excepției de neconstituționalitate, judecătorul dispune, prin încheiere, suspendarea procesului..., suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze;
 - verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, și că judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82;
 - refuzul exprimat de o instanță națională, chemată să se pronunțe în ultimă instanță, ar putea aduce atingere principiului echității procedurii, așa cum este enunțat la articolul 6 § 1 al Convenției, în special atunci când un asemenea refuz este atins de arbitrar (Coëme și alții v. Belgia, nr. 32492/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 și 33210/96, § 114, CEDO 2000-VII și Wynen v. Belgia, nr. 32576/96, § 41, CEDO 2002-VIII)”;
 - prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative impropriei instanței judecătorești;
 - orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale;
 - în vederea asigurării celerității procesului, părțile trebuie să aibă posibilitatea procesuală de a contesta separat cu recurs încheierea judecătorului ordinar de respingere a cererii de ridicare a excepției.

15.2. Prevederile relevante ale Hotărârii nr. 14 din 27.05.2014 (§§ 78-84), în care, Înalta Curte a reținut că legea ... constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă.

79. În Raportul Comisiei de la Veneția privind preeminența dreptului (adoptat la cea de-a 86-a sesiune plenară, 25-26 martie 2011) s-a stabilit: „47. Parlamentul nu poate deroga de la drepturile fundamentale adoptând texte ambigue de legi. Cetățenii trebuie să se bucure de o protecție juridică esențială în fața statului și instituțiilor sale.” 80. Curtea menționează că, potrivit articolului 23 din Constituție, statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, făcând accesibile în acest sens toate legile.

84. Formulele generale și abstracte într-un caz concret pot afecta funcționalitatea legii, aplicarea ei coerentă și sistemică, ceea ce ar denatura principiul calității legii.

15.3. Prevederile relevante ale Hotărîri nr. 13 din 15.05.2015 (§§ 105-109), în care Înalta Curte a reiterat:

„105. ... că articolul 23 alin. (2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile.

106. Curtea reține că potrivit jurisprudenței Curții Europene: „O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile [...]” (cauza *Silver vs Regatul Unit*, hotărârea din 25 martie 1983).

107. Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: „[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]” (cauza *Păduraru vs România*, hotărârea din 1 decembrie 2005).

108. Curtea menționează că orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

109. Curtea reține că, prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară.

15.4. Prevederile relevante ale Hotărîri Curții Constituționale a Republicii Moldova, nr. 6 din 19 martie 2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 265 alin. (2) din Codul de procedură penală (contestarea refuzului organului de urmărire penală de a primi plângerea sau denunțul privind comiterea unei infracțiuni), (§§ 39-41), în care Înalta Curte a reținut:

34. ... că exigențele statului de drept presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

35. Exigența accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (*Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea fiind publicată în Monitorul Oficial.

36. La rândul ei, exigența previzibilității este îndeplinită atunci când persoana poate – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (*Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda*, 30 octombrie 2018, § 88; *Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 40).

37. Totodată, pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, ea trebuie să precizeze **cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților** în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66; *Seychell v. Malta*, 28 august 2018, § 50-52).

38. O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

39. La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, i.e. accesibilitatea și previzibilitatea.

40. În particular, textul legislativ trebuie să corespundă principiului coerenței.

41. Astfel, legea trebuie să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică. În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr. 2 din 30 ianuarie 2018, § 45).

15.5. Prevederile relevante ale § 44 din Hotărârea Curții Constitutionale a Republicii Moldova, nr. 2 din 30 ianuarie 2018, în care Înalta Curte a reținut, că la elaborarea unui act normativ legiitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.

15.6. Prevederile relevante ale Hotărârii nr. 7g din 23 februarie 2016, că procesul penal trebuie să fie guvernat de principii fundamentale, cum ar fi, „legalitatea, prezumția nevinovăției, principiul aflării adevărului, principiul oficialității, garantarea libertății și siguranței persoanei, garantarea dreptului la apărare, dreptul la un proces echitabil, egalitatea părților în proces”, or în Hotărârile sale, Curtea Constituțională constant a reținut că în virtutera garanțiilor constituționale, cadrul legal național trebuie să fie compatibil cu Convenția Europeană și cu jurisprudența Curții Europene.

15.7. Prevederile relevante ale Hotărârii nr.55 din 14 octombrie 1999, în care Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat, cu valoare de principiu, că „această prevedere comportă consecințe juridice, presupunând, mai întâi, că organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională [...], sunt în drept să aplice în procesul examinării unor cauze concrete normele dreptului internațional [...], acordând, în caz de neconcordanță, prioritate prevederilor internaționale”.

15.8. Alte prevederi relevante din Jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova

16). Prevederi relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale:

Preambul

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,

...hotărâte, în calitatea lor de guverne ale statelor europene animate de același spirit și având un patrimoniu comun de idealuri și de tradiții politice, de respect al libertății și de preeminență a dreptului, să ia primele măsuri menite să asigure garantarea colectivă a anumitor drepturi enunțate în Declarația Universală, au convenit asupra celor ce urmează:

Articolul 1 Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele Părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei Convenții:

Articolul 6 Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî, fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori a securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Articolul 13 Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

PROTOCOLUL ADIȚIONAL nr. 1
la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale

Articolul 1
Protecția proprietății

Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

PROTOCOLUL nr. 7 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale

Articolul 4
Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori

1. Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași Stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui Stat.

17). Prevederi relevante ale Legii nr. 133 din 17-06-2016
privind declararea averii și a intereselor personale,

Articolul 12. Categoriile conflictelor de interese și modul de declarare a acestora

(1) Subiectul declarării se poate afla în conflicte de interese ce pot fi împărțite în următoarele categorii:

- a) conflict de interese potențial;
- b) conflict de interese real;
- c) conflict de interese consumat.

(2) Conflictul de interese potențial reprezintă situația în care interesele personale ale subiectului declarării ar putea conduce la apariția unui conflict de interese real și care se declară în condițiile art. 4-7. Conducătorul ierarhic superior acordă consultanță privind evitarea survenirii unui conflict real ca efect al celui potențial.

(3) Conflictul de **interese real apare în cazul în care subiectul** declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, *să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic*, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sînt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

(4) În cazul apariției unui conflict de interese real, subiectul declarării este obligat:

a) să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află;

b) să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau *prin intermediul unei persoane terțe*, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică pînă la soluționarea conflictului de interese.

(5) Informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face pînă la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, *încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic*, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

(6) Declarația privind conflictul de interese real se înregistrează în Registrul declarațiilor privind conflicte de interese, ținut conform anexei nr. 4 de către persoana desemnată de conducătorul organizației publice.

(7) Președintele Republicii Moldova, Președintele și deputații Parlamentului, Prim-ministrul, membrii Guvernului, Procurorul General, președintele Consiliului Superior al Magistraturii, președintele Consiliului Superior al Procurorilor, deputații Adunării Populare a unității teritoriale autonome Găgăuzia, președinții de raioane, consilierii locali, primarii și alți conducători ai organizațiilor publice sînt obligați să informeze Autoritatea Națională de Integritate imediat, dar nu mai tîrziu de 3 zile de la data constatării, despre orice situație de conflict de interese real în care se află, în modul stabilit la alin. (5).

(8) Autoritatea Națională de Integritate înregistrează declarațiile privind conflictele de interese ale subiecților menționați la alin. (7) în Registrul declarațiilor privind conflicte de interese, conform anexei nr. 4.

(9) Președintele și vicepreședintele Autorității Naționale de Integritate, precum și inspectorii de integritate, sînt obligați să informeze Consiliul de Integritate imediat, dar nu mai tîrziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese real în care se află.

(10) Conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, *de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic*, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).

Articolul 15. Efectul juridic al actelor emise, adoptate sau încheiate cu încălcarea dispozițiilor privind conflictul de interese

(1) Actele administrative emise/adoptate sau *actele juridice încheiate personal sau prin intermediul unei persoane terțe* într-o situație de conflict de interese real sînt lovite de nulitate absolută, cu excepția cazului în care anularea acestora ar aduce daune interesului public.

(2) Autoritatea Națională de Integritate adresează instanței de judecată cereri privind constatarea nulității absolute a actelor administrative emise/adoptate sau *actelor juridice încheiate, direct sau prin intermediul unei persoane terțe*, cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese în condițiile Legii nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate. Cererea privind constatarea nulității absolute poate fi depusă și de către persoanele care se consideră lezate în drepturi ca urmare a unui conflict de interese.

(3) Prezentul articol nu se aplică actelor normative și judiciare.

Articolul 23. Răspunderea pentru încălcarea prevederilor prezentei legi

(1) Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspundere disciplinară, contravențională, civilă sau penală, după caz.

(2) Încălcarea prevederilor art. 7 alin. (4) constituie abatere disciplinară și se sancționează în conformitate cu legislația.

(3) Fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat starea de incompatibilitate nesoluționată în termenul legal constituie temei pentru tragere la răspundere disciplinară, contravențională și/sau, după caz, pentru încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale acestuia.

(4) Fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, *a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic*, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie temei pentru tragere la răspundere contravențională, penală și/sau, după caz, pentru revocarea, destituirea sau încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză.

(4¹) Fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat încălcarea regimului juridic al restricțiilor și limitărilor constituie temei pentru tragere la răspundere contravențională și/sau, după caz, pentru încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale acestuia.

(5) Persoana a cărei avere a fost constatată, în totalitate sau în parte, ca fiind nejustificată, printr-o hotărîre judecătorească definitivă, va fi destituită sau revocată, după caz, din funcția pe care o deține.

(5¹) Prescripția privind aplicarea sancțiunilor disciplinare de încetare a mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu, prevăzute la alin. (3)–(5), se calculează în condițiile termenului general de prescripție a răspunderii contravenționale.

(6) Subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor alin. (3)–(5) este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor eligibile, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului.

(7) În cazul în care persoana nu mai ocupă o funcție publică sau de demnitate publică la data constatării averii nejustificate, a stării de incompatibilitate ori a conflictului de interese, interdicția de 3 ani se aplică potrivit legii, de la data la care a rămas definitiv actul de constatare sau, respectiv, a rămas definitivă și irevocabilă hotărârea judecătorească prin care se confirmă existența averii nejustificate, a stării de incompatibilitate ori a conflictului de interese.

(8) Autoritatea Națională de Integritate ține Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, care este publicat pe pagina web oficială a Autorității.

(9) Nerespectarea prevederilor art. 14 alin. (9), nedepunerea declarației de avere și interese personale în termenul și în modul stabilite de prezenta lege, după notificarea inspectorului de integritate conform art. 27 alin. (7) din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, precum și refuzul subiectului declarării de a depune declarația constituie temeuri pentru încetarea mandatului său, a raporturilor sale de muncă ori de serviciu.

18). Prevederi din Legea nr. 132 din 17-06-2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate

Articolul 34. Rezultatele controlului averii și al intereselor personale

(1) Dacă inspectorul de integritate constată că averea și interesele personale nu au fost declarate în mod corespunzător sau că între averea dobândită în timpul exercitării mandatelor, a funcției publice sau de demnitate publică și veniturile obținute și cheltuielile realizate în aceeași perioadă există o diferență substanțială, acesta emite un act prin care constată încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, aplică sancțiunea contravențională și alte măsuri prevăzute de lege.

Articolul 38. Rezultatele controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor

(1) În urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că:

a) persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese;

b) persoana supusă controlului s-a aflat ori se află în stare de incompatibilitate;

c) persoana supusă controlului a încălcat restricțiile și limitările prevăzute de lege.

(2) În cazul în care nu constată una dintre situațiile prevăzute la alin. (1), inspectorul de integritate emite un act privind lipsa încălcării regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

(3) Acțiunile efectuate și actele emise de inspectorul de integritate în cadrul controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor nu sunt publice, cu excepția actelor menționate la alin. (1) și (2) din prezentul articol și la art. 27 alin. (8).

Articolul 39. Efectele constatării încălcării regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor

(1) În cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese ori încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate:

a) încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu se aplică;

b) după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

(2) Inspectorul de integritate **decide dacă dispune** măsurile menționate la alin. (1) lit. b) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută.

(3) Dacă actul de constatare rămâne definitiv, Autoritatea sesizează, în termen de cel mult 5 zile, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia.

(4) Din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv, Autoritatea se adresează în instanța de judecată pentru:

a) încasarea în folosul statului a prejudiciilor cauzate și a beneficiilor obținute în urma actului administrativ, actului juridic sau a deciziei luate cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictele de interese, incompatibilitățile, restricțiile și limitările; sau

b) declararea nulității actului administrativ, a actului juridic sau a deciziei luate cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictele de interese, incompatibilitățile restricțiile și limitările, dacă anularea acestora nu aduce daune interesului public.

(5) La aprecierea faptului dacă sunt aduse daune interesului public se va ține cont în principal de caracterul sistematic sau unitar al abaterii, de numărul de persoane afectate, de mărimea prejudiciului material cauzat, de consecințele abaterii la nivel local, național sau internațional, de afectarea reputației autorității/instituției publice sau a bunei funcționări a acesteia, precum și de alte circumstanțe care ar afecta interesul public.

(6) Acțiunea menționată la alin. (4) se depune la Judecătoria Chișinău în termen de un an din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv.

(7) Prevederile secțiunii 1 din prezentul capitol cu privire la efectele actului de constatare se aplică în mod corespunzător actelor privind încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

19). Prevederi din Codul administrativ al Republicii Moldova din 19.07.2018

Articolul 225. Limitele controlului judecătoresc

(1) Instanța de judecată **nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ.**

(2) Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului **discreționar se limitează la faptul** dacă autoritatea publică:

- a) și-a exercitat dreptul discreționar;
- b) a luat în considerare toate faptele relevante;
- c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar;
- d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

(3) În cazul în care au fost emise acte administrative individuale și normative referitoare la securitatea națională a Republicii Moldova, la exercitarea regimului stării excepționale, la măsurile de urgență luate de autoritățile publice în vederea combaterii calamităților naturale, a incendiilor, a epidemiilor, a epizootiilor și a altor fenomene similare, instanța de judecată poate fi sesizată doar pentru exercitarea controlului următoarelor circumstanțe:

- a) existența situației excepționale la data la care a fost emis actul;
- b) competența autorității publice de a emite actul;
- c) existența interesului public care justifică emiterea actului administrativ;
- d) imposibilitatea efectivă a autorității publice de a emite actul în condiții obișnuite.

(4) Alte limitări ale examinării judiciare în cauzele de contencios administrativ sînt reglementate expres prin legi speciale

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

20. Solicităm Curții Constituționale să declare neconstituționale, în sensul ne corespunderii cu articolele 4, 23, 26 și 54, în *coroborare* cu drepturile instituite de articolele 20, 21, 39, 43 și 46 din Constituția Republicii Moldova:

- a textului *să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic*, din alin. (3) de la art. 12;

- a textului *să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic*, din litera b) alin. (4) de la art. 12;

- a textului *încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic*, din alineatul (5) de la art. 12;

- a textului *de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic*, din alineatul (10) de la art. 12, și;

- a textului *a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic*, din alin. (4) art. 23, toate din Legea nr. 133 din 17-06-2016 privind declararea averii și a intereselor personale, publicată la 30-07-2016 în Monitorul Oficial nr. 245-246 art. 513, *cu modificările ulterioare*;

- a textului *sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic* din litera a) alin. (1) art. 38 din Legea nr. 132 din 17-06-2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, publicată la 30-07-2016 în Monitorul Oficial Nr. 245-246 art. 511, *cu modificările ulterioare*;

- a prevederilor alineatelor (3), (4) și (6) art. 23 din Legea nr. 133 din 17-06-2016 privind declararea averii și a intereselor personale, și a acestei legi, în întregime, întru cât **omit să instituie și să reglementeze** și nu asigură o procedura legală, *clară și echitabilă, prevăzută de legislația națională*, în care ar fi pasibilă aplicarea acestor pedepse, precum nu stabilesc și nu asigură garanții reale, **concrete și efective**, contra eventualului abuz al autorităților ce aplică normele date;

- a textului *și alte măsuri prevăzute de lege* de la alin. (1) art. 34 și a prevederilor alin. (1) liter b) și alin. (2) din art. 39 din Legea 132 din 17-06-2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, care la fel nu ating gradul de *claritate și previzibilitate*, care la fel **omit să instituie și să reglementeze** și nu asigură o procedura legală, *clară și echitabilă, prevăzută de legislația națională*, în care ar fi pasibilă aplicarea acestor pedepse, precum nu stabilesc și nu asigură garanții reale, **concrete și efective**, contra eventualului abuz al autorităților ce aplică normele date.

VI– DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

21. Anterior Curtea Constituțională nu s-a expus asupra constituționalității dispozițiilor legale criticate.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

22.. La sesizare urmează a se anexa toate materialele cauzei civile

VIII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

23. Declar pe onoare ca informațiile care figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte și corespund materialelor cauzei, convingerii personale și libertății de exprimare.

Cu profund respect,
AUTORUL SESIZĂRII:
Avocatul

Gheorghe MALIC

ÎNCHEIERE

08 februarie 2022

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani)

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul

Guzun Corneliu

Grefier

Fedișin Adelina

examinând în ședință publică cererea reprezentantului reclamantului Avramenco Serghei, avocatului Malic Gheorghe privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, înaintată în cadrul examinării cauzei de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Avramenco Serghei către Autoritatea Națională de Integritate privind anularea actului administrativ,

constată

La data de 28.01.2021 Avramenco Serghei s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Autoritatea Națională de Integritate privind anularea actului administrativ.

La data de 31.01.2022 reprezentantul reclamantului Avramenco Serghei, avocatul Malic Gheorghe a înaintat o cerere de sesizare a Curții Constituționale, în vederea realizării controlului constituționalității următoarelor prevederi: art. 12 alin.3) textul "*să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic*", art. 12 alin.4) lit.b) textul "*să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic*", art. 12 alin.5) textul "*încheierea, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic*", art. 12 alin.10) textul "*de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic*", art. 23 alin.4) textul "*a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic*", precum și a prevederilor art. 23 alin.3), 4), 6) din **Legea nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii și a intereselor personale**, precum și a acestei legi, în întregime; și prevederilor art. 38 alin.1) lit.a) textul "*sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic*", art. 34 alin.1) textul "*și alte măsuri prevăzute de lege*", art. 39 alin.1) lit.b), art. 39 alin.2) din **Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate**.

În ședința de judecată, reprezentantul Autorității Naționale de Integritate a lăsat la discreția instanței chestiunea privind sesizarea Curții Constituționale.

Audiind opiniile părților, verificând sesizarea înaintată de reprezentantul reclamantului Avramenco Serghei, avocatul Malic Gheorghe prin prisma art.12¹ Cod de procedură civilă, instanța de judecată o va admite parțial, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.12¹ Cod de procedură civilă, (1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. (2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea

Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. (3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile. (4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei. (5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

În speță, s-a stabilit că, la data de 28.01.2021 Avramenco Serghei s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Autoritatea Națională de Integritate privind anularea Actului de constatare nr. 13/10 din 13.01.2021 emis în privința lui Avramenco Serghei- administrator al ÎM "Direcția de Troleibuze Bălți".

Conform art. 135 alin.1) lit. a) din Constituție, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Astfel, se constată că, obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. 1) lit.a) din Constituție, excepția este ridicată de către reprezentantul părții în proces, iar prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, reieșind din obiectul prezentei acțiuni.

La fel, se va reține că, nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Întrunindu-se cumulativ condițiile date, instanța va sesiza Curtea Constituțională pentru a se expune, conform sesizării avocatului Gheorghe Malic, asupra constituționalității următoarelor prevederi: art. 12 alin.3) textul "*să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic*", art. 12 alin.4) lit.b) textul "*să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic*", art. 12 alin.5) textul "*încheierea, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic*", art. 12 alin.10) textul "*de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic*", art. 23 alin.4) textul "*a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic*", precum și a prevederilor art. 23 alin.3), 4), 6) din **Legea nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii și a intereselor personale**, precum și a prevederilor art. 38 alin.1) lit.a) textul "*sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic*", art. 34 alin.1) textul "*și alte măsuri prevăzute de lege*", art. 39

alin.1) lit.b), art. 39 alin.2) din *Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*.

Referitor la cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a Legii nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii și a intereselor personale în întregime, instanța de judecată o va refuza, din considerentele ce urmează.

Instanța de judecată reiterează că, o condiție a ridicării excepției de neconstituționalitate și sesizării Curții Constituționale este faptul că, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.

Excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii și a intereselor personale a fost ridicată într-o cauză de contencios administrativ, care are ca obiect examinarea unei cereri de chemare în judecată privind anularea actului de constatare, emis de către Autoritatea Națională de Integritate în privința reclamantului Avramenco Serghei, prin care s-a constatat că, ultimul a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese prin nedeclararea în modul și în termenul stabilit a conflictului de interese real și nesoluționarea acestora prin abținere.

Se va reține că, Legea nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii și a intereselor personale, controlul constituționalității căreia se solicită, are 25 articole, iar, art. 1 al acesteia prevede că, prezenta lege reglementează: a) obligația și modul de declarare a averii și a intereselor personale de către subiectul declarării și membrii familiei, concubinul/concubina acestuia; b) mecanismul de control al averii dobândite de subiectul declarării și membrii familiei, concubinul/concubina acestuia în perioada exercitării mandatelor sau a funcțiilor publice ori de demnitate publică și de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor; Prezenta lege are drept scop instituirea măsurilor de prevenire și de combatere a îmbogățirii nejustificate, a conflictelor de interese, a stărilor de incompatibilitate, precum și a încălcării regimului juridic al restricțiilor și limitărilor.

Instanța de judecată constată, reieșind din obiectul prezentei acțiuni, că, legea contestată nu urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei în întregime (prevederile a tuturor celor 25 articole), ci urmează a se aplica doar normele incidente litigiului, motiv pentru care, în această parte, solicitarea avocatului reclamantului va fi refuzată.

În conformitate cu art. 12¹ Cod de procedură civilă, art.art. 195, 230 Cod administrativ instanța de judecată,

dispune:

Cererea reprezentantului reclamantului Avramenco Serghei, avocatului Malic Gheorghe privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, înaintată în cadrul examinării cauzei de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Avramenco Serghei către Autoritatea Națională de Integritate privind anularea actului administrativ, se admite parțial.

Se sesizează Curtea Constituțională cu privire la realizarea controlului constituționalității următoarelor prevederi: art. 12 alin.3) textul ”să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic”, art. 12 alin.4) lit.b) textul

*”să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic”, art. 12 alin.5) textul ”încheierea, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic”, art. 12 alin.10) textul ”de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic” , art. 23 alin.4) textul ”a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic” , precum și a prevederilor art. 23 alin.3), 4), 6) din **Legea nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii și a intereselor personale**, precum și a prevederilor art. 38 alin.1) lit.a) textul ”sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic” , art. 34 alin.1) textul ”și alte măsuri prevăzute de lege”, art. 39 alin.1) lit.b), art. 39 alin.2) din **Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate**.*

Se refuză în partea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate a Legii nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii și a intereselor personale în întregime.

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere, sesizarea reprezentantului reclamantului Avramenco Serghei, avocatului Malic Gheorghe și copia cererii de chemare în judecată.

Încheierea, în partea admiterii cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate nu se supune niciunei căi de atac, în partea refuzului cererii poate fi contestată odată cu fondul cauzei.

Judecător

Guzun Corneliu

Copia corespunde originalului

